Lelkipásztor nélküli gyülekezetek (kivonatok)

Halál pap nélkül. A tökéletes bűnbánat.

Tanító- és vígasztalókönyvecske
római-katolikus kereszténynek

Eredetileg Paderborn-ban nyomtatták 1874-ben.

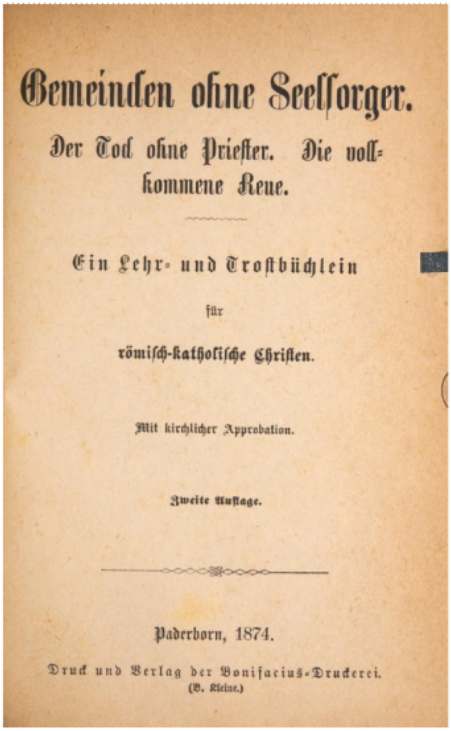

Gemeinden ohne Seelsorger.

Der Tod ohne Priester. Die vollkommene Reue.

Ein Lehr- und Trostbüchlein

für

römisch-katholische Christen.

Mit kirchlicher Approbation.

Zweite Auflage.

Paderborn, 1874.

Druck und Verlag der Bonifacius-Druckerei.
(B. Kleine.)

https://christianfaith.info/lelkipasztor-nelkuli-gyulekezetek/

christianfaith.info

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék **2**

1 Megjegyzés **4**

I Lelkipásztor nélküli gyülekezetek **5**

2 „Álljatok szilárdan szent katolikus hitetekben, a Szent Egyház iránti szeretetben és hűségben! Inkább szenvedjetek és tűrjetek el mindent, minthogy a legcsekélyebb mértékben is megtagadjátok Őt és tanítását!” **6**

3 „Tartsátok magatokat távol olyan paptól, aki nem áll közösségben a püspökötökkel és az Egyház főpásztorával!” **8**

4 „Erősítsétek egymást akkor a hitben!” **10**

5 „Keresztény szülők, akkor neveljétek és tanítsátok gyermekeiteket kettős gonddal a katolikus hitre, hogy hűségesek maradjanak ahhoz!” **11**

6 [Semmilyen fáradságtól ne riadjatok vissza, hogy egy törvényes papnál vegyetek részt szentmisén] **12**

7 „Jobb, ha egymást építitek, ti keresztény apák, anyák és családtagok, közös imádsággal, szent énekekkel és dalokkal, semhogy szentségtörő szertartásokon vegyetek részt”. (Paderborni püspök.) 13

8 „Ha nincsenek hívő, az Egyházhoz hűséges papok, keresztteltessétek meg gyermekeiteket hívő laikusokkal.” (Paderborn püspöke) 15

9 „Temessétek el halottaitokat saját magatok, énekkel és imádsággal”. (Paderborni püspök.) 17

10 [A házasságkötésről] 18

II Halál pap nélkül 21

11 Hogyan készüljünk fel a halálra az egészség napjaiban 23

12 Hogyan viselkedjünk a betegség idején és a halál közeledtével. 24

13 Hogyan segítsük a betegeket és a haldoklókat. 26

III A tökéletes bűnbánat a kegyelem forrása az életben és mentőöv a halálban 28

14 Mi a tökéletes bűnbánat? 29

15 Mi a tökéletes bűnbánat hatása? 31

16 Mikor kell felindítani a tökéletes bűnbánatot? 33

17 Hogyan lehet a tökéletes bűnbánatot felindítani? 36

fejezet 1

Megjegyzés

Kivonatok a „Lelkipásztor nélküli gyülekezetek. Halál pap nélkül. A tökéletes bűnbánat. – Tanító- és vígasztalókönyvecske római-katolikus keresztényeknek“ című könyvből. („Gemeinden ohne Seelsorger. Der Tod ohne Priester. Die vollkommene Reue. – Ein Lehr- und Trostbüchlein für römisch-katholische Christen.“) Nyomtatták Paderborn-ban 1874-ben. „Egyházi jóváhagyással.“

Ez a szöveg a Creative Commons Zero licenc alatt áll. Az eredeti szöveget 1874-ben hozták nyilvánosságra.

https://christianfaith.info/lelkipasztor-nelkuli-gyulekezetek/

rész I

Lelkipásztor nélküli gyülekezetek

fejezet 2

„Álljatok szilárdan szent katolikus hitetekben, a Szent Egyház iránti szeretetben és hűségben! Inkább szenvedjetek és tűrjetek el mindent, minthogy a legcsekélyebb mértékben is megtagadjátok Őt és tanítását!”

A hit megtagadása azt jelenti, hogy megtagadjuk Krisztust és kizárjuk magunkat az örök üdvösségből. „Mindazt, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Atyám előtt, aki a mennyekben van. De azt, aki megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom Atyám előtt, aki a mennyekben van.” (Máté 10,32-33) Ezért van az, hogy szent vértanúk milliói inkább elviseltek minden kínt és a legkeserűbb halált, minthogy elszakadjanak a hittől. Most örökké diadalmaskodnak a mennyben!

Nem szabad megtagadni a hitet a látszat kedvéért sem. Decius üldözése idején rettegő keresztények igazolást vásároltak a hatóságoktól arról, hogy áldoztak bálványoknak, bár a valóságban ezt nem tették meg. Formális aposztataként kezelték őket, kizárták őket az Egyházból, és csak évekig tartó nyilvános vezeklés után vették vissza őket. Katolikusok, ne

kövessetek el hasonló bűnt azzal, hogy aláírjátok azokat a beszédeket vagy más dokumentumokat, amelyekben nyíltan vagy burkoltan megtagadják a katolikus hit alapelveit! Ne állíttassatok ki igazolást arról, hogy áldoztátok a korszellem bálványának! „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de az élete kárt szenved?” (Máté 16,26)

[…] Katolikusok! Az Egyház parancsolatainak, különösen a böjt és az hústól való tartózkodás parancsolatainak betartása bizonyos körülmények között hitvallás, és ezek megszegése a hit megtagadása. Emlékezzetek erre!

fejezet 3

„Tartsátok magatokat távol olyan paptól, aki nem áll közösségben a püspökötökkel és az Egyház főpásztorával!”

Vallási ügyekben való közösség eretnekekkel és skizmatikusokkal, azaz az Egyháztól eretnekség vagy skizma miatt elszakadtakkal szigorúan tilos. Ez magában foglalja a hit közvetett megtagadását, a hitehagyás veszélyét és a hívők megbotránkoztatását jelenti. A katolikusok ezért nem vehetnek részt egy szekta istentiszteletein, nem köthetnek házasságot annak lelkészei előtt, nem vehetik tőlük a szentségeket, és nem temetetthetik el velük a halottaikat.

Ez a tilalom minden körülmények között érvényes, még akkor is, ha a legközelebbi családtagokról, rokonokról, barátokról vagy felettesekről van szó. Ha például a férj, az apa csatlakozott egy szektához, a feleség, a gyermekek semmilyen körülmények között nem kísérhetik el a szekta istentiszteleteire. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a családban vagy az ismerősök körében egy törvénytelen pap szentségi cselekményt végez, vagy ha egy elhunyt személy temetési szertartását tartják. (Protestáns elhunyt személy elkísérése a temetőbe polgári cselekménynek minősül és megengedett, mert ebből senki nem következtethet vallási hitközösségre).

Ha a családban bármilyen kellemetlenséget okozna ennek az egyházi tilalomnak a betartása, emlékezzünk Jézus komoly szavaira: „Aki jobban

szereti apját vagy anyját, mint engem, nem méltó hozzám. Aki jobban szereti fiát vagy lányát, mint engem, nem méltó hozzám." (Máté 10,37).

[…]

A 16. században a kegyetlen Erzsébet királynő törvényt hozott Angliában, amely szerint minden katolikusnak vasárnaponként részt kell vennie a protestáns istentiszteleteken: aki ezt nem tette meg, annak havi 20 font sterling, azaz a mi pénzünkön 400 márka pénzbírságot kellett fizetnie! V. Pál pápa döntése értelmében a katolikusok mégsem tarthatták be a törvényt, még azzal a kikötéssel sem, hogy a részvételnek pusztán külsődlegesnek kellett lennie. A francia forradalom idején VI. Pius a betolakodó papok által végzett kereszteléseken való részvételt meg nem engedettnek nyilvánította.

Megjegyzés: Mivel az egyházi rend szentségében átadott kitörölhetetlen jegy a kiugrott papon is megmarad, a misében még valóban átváltoztathatja a kenyeret és a bort, feltéve, hogy mindent helyesen tesz. (*) Római katolikus hitünk azonban azt tanítja, hogy a szentmise ilyen ünneplése nem istentisztelet, hanem Isten kirablása, nem a keresztáldozat vér nélküli, hanem bizonyos értelemben véres megújítása, nem áldás forrása, hanem a kárhozat forrása mind az áldozat bemutatója, mind a résztvevők számára. Az ilyen pap által a gyónásban adott feloldozás viszont nemcsak jogellenes, hanem érvénytelen, nulla és semmis; mert ez nem pusztán szentségi, hanem bírói aktus is, amelynek érvényességéhez a felszentelésen kívül külön felhatalmazás (jóváhagyás) is szükséges, ezért mondja ki az Egyház negyedik parancsolata: „Bűneidet évente legalább egyszer gyónd meg egy erre felhatalmazott papnak". Az a pap, aki kiugrott vagy felfüggesztették a gyónás meghallgatásától, már nem rendelkezik ezzel a felhatalmazással, és ezért nem tud többé érvényesen feloldozni. Ugyanígy egy leváltott világi bíró sem hozhat többé jogerős ítéletet. Az, hogy egy, az Egyháztól elszakadt püspök nem adhat ilyen és más lelki felhatalmazásokat, a katolikus tanítás és a következő elv szerint magától értetődő: „Senki sem adhatja azt, amivel ő maga nem rendelkezik". A lelki hatalmat sem a patrónus, sem a gyülekezet nem ruházhatja át. […]

Ezért, ha egy katolikust valaha is megkérdeznének, hogy melyik papnál szeretne a szentségekhez járulni, Szent Jeromossal, az egyházatyával válaszolna: „Aki Péter trónjával tart, ő az én emberem!".

fejezet 4

„Erősítsétek egymást akkor a hitben!”

Ahhoz, hogy erősek maradjunk a hitben, először is kerülni kell mindent, ami gyengíti a hitet. Ebbe beletartozik az egyházellenes emberekkel való bensőséges kapcsolat. Az ilyen kapcsolat révén tízszer nagyobb valószínűséggel téved egy hívő ember, minthogy megtérne egy hitetlen. Ide tartozik az egyházellenes újságok olvasása is. Hányan, akik hitükben hajótörést szenvedtek, tulajdoníthatják ezt a szerencsétlenséget az újságoknak, amelyek állandóan, néha nyíltan, néha burkoltan ellenségesek az Egyházzal szemben! […]

Annak érdekében, hogy egymást a hitben megerősítsék, a híveknek a jámbor életmóddal kell egymást építeniük, és szorosan össze kell fogniuk. […] Betegség és baleset esetén a barátoknak és szomszédoknak, ha lehetséges, át kell venniük a pap helyét. Ha valaki a hite miatt hátrányt szenved, vagy akár a hivatalát és a megélhetését is elveszíti, akkor a hitbeli testvéreinek segítségére kell sietniük támogatással, munkával stb. A hitnek élő szövetségnek kell lennie, és a hit szövetségének a szeretet szövetségének is kell lennie. „Arról ismeri meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt.” (János 13,35).

fejezet 5

„Keresztény szülők, akkor neveljétek és tanítsátok gyermekeiteket kettős gonddal a katolikus hitre, hogy hűségesek maradjanak ahhoz!”

[…]

Tanítsátok őket szent vallásunk igazságaira, és még gondosabban, ha az iskolában adott hitoktatás aggodalomra ad okot. Tanítsátok meg kicsinyeiteknek a szükséges hittételeket és imákat, meséljetek nekik a bibliai történetből a világ teremtéséről, a bűnbeesésről, a drága Megváltóról és így tovább. A nagyobbak tanulják szorgalmasan a katekizmust, hallgassátok meg őket, és magyarázzátok el nekik a tanultakat, amennyire csak tudjátok. (*) Vasár- és ünnepnapokon a családfő gyűjtse maga köré a háztartás minden tagját, hogy felolvasson vagy felolvastasson nekik egy-egy szakaszt a Handpostille-ból [a mise olvasmányait tartalmazó könyv], a Szentek életéből vagy más építő könyvből.

Mindenekelőtt bátorítsátok gyermekeiteket az imádkozásra, és mutassatok nekik jó példát. Keresztény édesanya! Vedd rá gyermekeidet, hogy reggelente letérdeljenek a jelenlétedben, és elmondják a reggeli imát; este ne engedd őket imádság nélkül lefeküdni.

fejezet 6

[Semmilyen fáradságtól ne riadjatok vissza, hogy egy törvényes papnál vegyetek részt szentmisén]

Az Egyház parancsai mindaddig kötelezőek, amíg teljesítésük fizikailag vagy erkölcsileg nem válik lehetetlenné. Ha tehát egy plébánia elárvult, de a környéken még vannak papok, akkor a híveknek, amennyiben nincs törvényes akadálya, ott kell vasárnaponként szentmisét hallgatniuk, gyónniuk és áldozniuk, különösen húsvét táján, házasságukat megkötni és gyermekeiket megkereszteltetni. Ha az út hosszú és fáradságos is, a jutalom annál nagyobb lesz.

Ha már nincs a közelben törvényes pap, akkor talán a posta vagy a vasút lehetővé teszi, hogy ha nem is minden vasárnap, de legalább a nagyobb ünnepeken felkeressenek egy távolabbi katolikus templomot, hogy ott ünnepeljék a húsvétot és megáldják a házasságokat. Egy ilyen nagy ügy érdekében nem szabad elzárkózni a pénzbeli áldozatvállalástól; az anyagi javakkal megáldottak ne utasítsák vissza szomjazó testvéreik megsegítését.

[…]

fejezet 7

„Jobb, ha egymást építitek, ti keresztény apák, anyák és családtagok, közös imádsággal, szent énekekkel és dalokkal, semhogy szentségtörő szertartásokon vegyetek részt”. (Paderborni püspök.)

[…]

Ha már nem tartanak nyilvános (római katolikus) istentiszteleteket egy plébánián, akkor annál inkább ápolni kell a házi áhítatokat, azaz a közös reggeli és esti imákat, a Handpostille-ből való olvasást, a szentek életét, a rózsafüzért stb. […]

Az egyébként pap által tartott nyilvános istentiszteletet laikus istentiszteletet váltja fel. Vasárnap és ünnepnapokon azok, akik nem tudnak részt venni máshol istentiszteleten, a saját templomukban gyűlnek össze, vagy ha a templomot nem lehet használni, akkor más alkalmas helyen. Az egyik férfi (vö. 1Kor 14,34) vezeti az összejövetelt. Felváltva énekelnek, imádkoznak és lelki olvasmányokat olvasnak. […] A hitvallás után – jó lenne, ha az egész gyülekezet hangosan imádkozna – a gyülekezet ve-

zetője felolvassa a szentleckét és az aznapi evangéliumot, amelyhez a Handpostille-ből származó magyarázat vagy egy jóváhagyott prédikációs könyvből származó prédikáció is csatlakozhat. Az áhítathoz könyörgések kapcsolódnak a kereszténység általános szándékaiért, a szenvedő Egyházért, a távollevő püspökökért és papokért; a gyülekezetért, hogy minden tagja szilárdan álljon a hitben és Isten szeretetében és kegyelmében, hogy hamarosan ismét lelkipásztort kapjon, különösen az egyház patrónusát és azoknak a szenteknek a közbenjárását kérve, akiknek ereklyéi a templom oltárában (vagy oltáraiban) vannak; végül imák a betegekért, haldoklókért és elhunytakért.

A délutáni istentiszteletet fel lehet váltani a rózsafüzérrel és a plébánián szokásos testvérület-áhítatokkal. A főpásztorok sürgetően ajánlják Jézus Isteni Szívének áhítatát. Ahol felállítottak egy keresztutat, azt nemcsak magánúton, hanem nyilvánosan és közösségben is szorgalmasan látogatni kell.

[…]

fejezet 8

„Ha nincsenek hívő, az Egyházhoz hűséges papok, kereszteltessétek meg gyermekeiteket hívő laikusokkal.” (Paderborn püspöke)

[…]

Szent Egyházunk tanítása szerint a laikus személy – legyen az férfi vagy nő, katolikus vagy nem katolikus, keresztény vagy nem keresztény – által helyesen elvégzett keresztelés érvényes, szükség esetén megengedett, sőt kötelező. A szentség érvényes kiszolgáltatásához azonban három dolog szükséges:

1) hogy a megfelelő anyagot és

2) hogy a megfelelő formát használják,

3) hogy szándékában álljon az, amit az Egyház tesz.

1. A keresztség anyaga a megáldott keresztvíz, ennek hiányában a szenteltvíz (*), ha pedig egyik sem áll rendelkezésre, akkor a közönséges, tiszta, természetes víz. […]

2. A forma, azaz a szavak, amelyekkel keresztelnek, a következők: „Én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében.”. Semmit sem szabad kihagyni. […]

Az anyagnak és a formának megfelelően kell kapcsolódnia egymáshoz. Egy és ugyanazon személynek kell kiöntenie a vizet és kimondania a szavakat. Érvénytelen lenne, ha az egyik személy csak a vizet öntené, a másik pedig a keresztelési formulát mondaná. A kiöntésnek és a szavak ki-

mondásának egyszerre kell történnie, hogy a kettő egyetlen cselekményt alkosson. Ha először a vizet öntenék ki, majd egy észrevehető megszakítás után mondanák el a szavakat, a keresztség érvénytelen lenne.

3. A szándék. A keresztést végzőnek szándékában kell állnia, hogy azt tegye, amit az Egyház tesz. Ezt a szándékot nem kell kifejezetten a cselekmény pillanatában felébreszteni, hanem elegendő, ha az már előzetesen felébredt, és továbbra is fennáll. A keresztség szentségének kiszolgáltatására irányuló akarat önmagában elegendő, mivel ez magában foglalja a szándékot, hogy azt tegye, amit az Egyház tesz.

A keresztség szertartása.

[…] A keresztapa vagy keresztanya tartja a gyermeket a keresztelés alatt, míg a másik keresztszülő a jobb kezét a gyermekre helyezi. A keresztelő fogja a keresztelő-, szentelt- vagy természetes vizet tartalmazó edényt, abból háromszor kereszt alakban a gyermek fejére önt, és a kiöntés közben egyszer lassan, tisztán és figyelmesen kimondja a szavakat:

„N. (itt megadja a gyermek nevét), én megkeresztellek téged az Atya † (itt önt ki először) és a Fiú † (itt önt ki másodszor) és a Szentlélek † nevében” (itt önt ki harmadszor).

A három kiöntés és a kereszt alak nem szükséges az érvényességhez, de az Egyház előírja. A víznek a fej vagy a homlok bőrét kell érintenie és le kell folynia. Ha ez keresztvíz vagy szenteltvíz, akkor felfogják egy edénybe és a tűzbe öntik.

[…] Nagyon helyénvaló, hogy a keresztségi szövetséget minden jelenlévő megújíthatja ebből az alkalomból. Gondosan fel kell jegyezni a gyermek nevét, a születés napját és óráját, a szülők nevét és lakóhelyét, a keresztelés napját, a keresztelendő nevét és a keresztszülők nevét.

[…] Keresztszülőnek csak olyan személyeket lehet választani, akik (a szülők távollétében) teljes garanciát nyújtanak a gyermek erkölcsi és vallási nevelésére. Ha alapos kétség merül fel afelől, hogy a keresztséget érvényesen végezték-e el, azt feltételesen meg kell ismételni: a gyermeket a szokásos módon megkeresztelik, de a következő szavak hangzanak el: „N., ha még nem vagy megkeresztelve, megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében”. [Itt nem tudtam megtalálni a feltételes keresztség pontos formuláját magyarul – A szerk.]

[…]

fejezet 9

„Temessétek el halottaitokat saját magatok, énekkel és imádsággal”. (Paderborni püspök.)

[…]

A gyászolók elkísérik a koporsót a temetőbe. Egy kereszt nyitja meg a menetet. Útközben imádkoznak az elhunytért. A sírba helyezés után imát mondanak a lélek nyugalmáért, majd mindazokért, akik a temetőben nyugszanak, végül pedig boldog halálért a jelenlevők közül annak, akit az Úr elsőként hív el. A sírnál, valamint előtte az odaúton is el lehet énekelni egy dalt. Gyászmise [rekviem] helyett imaórát tartanak az elhunytért vagy közvetlenül a temetés után, vagy a közös istentiszteleten külön megemlékeznek róla. Ily módon a hozzátartozók vigasztalódnak, és az elhunytat kárpótolják az egyházi ünnepségek elmaradásáért.

fejezet 10

[A házasságkötésről]

[…]

A házasságkötés lényege a házastársak kölcsönös, kényszer nélküli és megfontolt beleegyezésében áll, hogy házasságot kössenek egymással. Ahhoz azonban, hogy a házasság érvényes legyen, a házasságot az Egyház által az érvényességhez előírt feltételek betartásával kell megkötni. […] Az úgynevezett polgári házasság nem egyházilag érvényes házasság, hanem pusztán polgári hatályú. Az Egyház a házasságkötéshez elvárja a következőket:

1) hogy a menyasszony és a vőlegény között ne legyen házassági akadály, vagy ha van ilyen akadály, akkor azt előbb egyházi felmentéssel megszüntessék;

2) hogy a menyasszony és a vőlegény saját papjuk és két tanú jelenlétében kinyilvánítsák kölcsönös beleegyezésüket a házasságkötésbe.

[Ezután következik egy hosszú magyarázat a házasságkötés különböző akadályairól. Egyes akadályok lehetetlenné teszik a házasságot, mint például a már meglévő házasság vagy a vérrokonság; más akadályok miatt a házasság meg nem engedett, de érvényes lesz (pl. egyszerű tisztasági fogadalom vagy a más felekezethez tartozás). Ez utóbbiak alól az Egyház felmentést adhat].

[…]

1. A plébánosnak [vagy püspöknek] a helyi plébánosnak [vagy püspöknek] kell lennie; ez akkor van így, ez akkor van így, ha a jegyespár legalább egyik tagja az ő plébániája területén él. Ha a pap nem tud lelkipásztori ellátást nyújtani, de mégis könnyen elérhető (utazással), a jegyespár hozzá mehet.

2. A püspök vagy a plébános engedélyével a házasságot más pap előtt is meg lehet kötni.

3. Nem köthető egyházilag érvényes házasság olyan pap előtt, akit nem az Egyház, hanem csak a világi hatóságok neveztek ki plébánossá.

Amíg ez egyáltalán lehetséges, római katolikus papot kell felkeresni. […]

De mi van akkor, ha egész vidékek maradnának pap nélkül, és papot még utazással sem lehetne elérni? Erre is van tanács. Fontos okokból a pápa eltekinthet a tridenti zsinat rendelkezésének alkalmazásától, és engedélyezheti, hogy érvényes házasságot lehessen kötni pap jelenléte nélkül.

A fent említett francia forradalom idején a házasságok egyházi szentesítése ott teljesen lehetetlen volt. A papok nagy részét elűzték, sokukat megölték, és csak néhányan bujkáltak még itt-ott. […] 1793-ban VI. Pius rendeletet adott ki, amelyben kijelentette: „Mivel az ottani hívek többségének egyáltalán nincs törvényes plébánosa, az általuk tanúk előtt, plébános jelenléte nélkül kötött házasságok érvényesek és jogosak lesznek, amennyiben semmi más (azaz a házasságkötés akadálya) nem áll az útjukban, amint azt a Tridenti Zsinat Értelmezőinek Kongregációja többször is kimondta”.

A pápa által itt említett Kongregáció (S. Congregatio Cardinalium Concilii Trid. Interpretum) például 1602. szept. 26-án kijelentette: „Ha egy plébániatemplom üres, azaz plébános nélkül van, és ugyanígy a székesegyház is püspök és káptalan nélkül van, akiknek hatalmukban áll egy másik papot delegálni (azaz felhatalmazni) a házasságkötésre, és ha nincs senki más se, aki a plébánost vagy a püspököt helyettesítené, akkor a házasságkötés a plébános jelenléte nélkül is érvényes, feltéve, hogy a zsinati rendelkezéseket betartják, ahol lehet, azaz legalább két tanú jelen van. Ha a plébános vagy a püspök jelen van, de mindketten, anélkül, hogy meghatalmazottat neveztek volna ki, az eretnekektől való félelem miatt rejtve maradnak, úgy, hogy valójában nem lehet tudni, hol vannak; vagy ha ugyanezen félelem miatt az egyházmegyén kívül tartózkodnak, és egyiküket sem lehet biztonságosan elérni (si non sit tutus accessus): akkor a tridenti forma nélkül (plébános nélkül) kötött házasság érvényes, feltéve azonban, mint mondottuk, hogy két tanú jelen van.”

A „helyettes” kifejezés itt minden olyan papot jelent, akit a plébános (a plébánia esetében) vagy a püspök (az egész egyházmegye esetében)

felhatalmazott a házasságok megáldására. A Szent Kongregáció által meghatározott eset tehát csak akkor merülne fel, ha a házastársak nem találnának törvényes római katolikus papot. Feltételezi továbbá, hogy a házasságkötésnek nincs akadálya, vagy azt korábban diszpenzációval feloldották.

[A jelenlegi Egyházi Törvénykönyv szerint a plébános vagy püspök diakónust is megbízhat.]

[…]

rész II

Halál pap nélkül

„A haldoklók akkor teljesítik lelkiismereti kötelességüket, ha felindítják a tökéletes bűnbánatot és megbánást.” (Svájci egyházi rendelet)

„Halálveszélyben, ha nincs hívő pap, ébresszétek fel a tökéletes bűnbánatot, amely a Szentség utáni vágyakozással együtt megtisztítja a lelket a hozzátapadt bűnöktől. Az ilyen tökéletes bűnbánathoz bizonyosan szükséges az isteni kegyelem, de Isten még bőségesebben megadja nektek ezt a kegyelmet, ha alázatosan kéritek tőle”. (Paderborn püspöke)

„Ha önhibátokon kívül megfosztanak a szent szentségektől, de szilárdan kitartotok a hitben, akkor Isten kegyelme mindent pótolni fog.” (Az egyesült főpásztorok)

A hívek számára az a legszörnyűbb gondolat, hogy lelkipásztoruk elvesztése után a szentségek nélkül kell meghalniuk. De vigasztalódjatok meg! Bár a pap hiányát a betegágyon és a haldokláskor fogjátok a legfájdalmasabban érezni, de az örök élet koronáját biztosan elnyeritek, ha szilárdan kitartotok a hitben és hűségesen együttműködtök Isten kegyelmével. Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, ezért mindenkinek megadja az ehhez elegendő kegyelmet is: ez hittétel. Kétféle kegyelemeszközt rendelt el a kegyelmmek elnyeréséhez, nevezetesen a szentségeket és az imádságot. Ha a szentségek vétele nem lehetséges, akkor Isten annál nagyobb kegyelmeket kapcsol a szentségek utáni vágyakozással kapcsolatos imához; ha az egyik forrás kiszárad, a másik annál bőségesebben fog áradni. Így a vízkeresztséget helyettesítheti a vágykeresztség és a vérkeresztség, a valóságos áldozást a lelki áldozás, a bűnbánat szentségét a tökéletes bűnbánat. Ezzel összhangban a hit azt is tanítja, hogy azok, akik önhibájukon kívül állnak az igaz Egyházon kívül, de komolyan keresik az igazságot és megtartják a parancsolatokat, üdvözülnek. Mennyivel inkább reménykedhetnek az Egyház hűséges gyermekei a megváltásban és az üdvösségben! Akik elvész, nem Isten hibájából, a kegyelem hiánya miatt vész el, hanem saját hibájából, az együttműködés hiánya miatt.

[…]

fejezet 11

Hogyan készüljünk fel a halálra az egészség napjaiban

„Legyetek tehát éberek, mert nem tudjátok, mely napon jön el Uratok.” Máté 24,42.

1. Mindig őrizd meg a megszentelő kegyelmet, akkor legalább a pokoltól biztonságban leszel. Tehát meneküljetek a súlyos bűntől és az erre való alkalmaktól.

2. Légy szorgalmas és lelkiismeretes keresztényi és állapotbeli kötelességeid teljesítésében. A hűséges munkásnak nem kell megijednie, ha hirtelen az ura elé szólítják.

3. Teljesítsd azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számodra, hogy halálod óráján teljes búcsút nyerj.

4. Gyakran ébressz tökéletes bánatot bűneidért. A felkészülés e legfontosabb eszközéről részletes tanítás következik. […]

5. Békülj ki ellenségeddel, térítsd meg mások eltulajdonított javait, térítsd meg, amennyire csak lehet, az okozott kárt. Tedd rendbe világi ügyeidet.

6. Imádkozz gyakran a boldog halál kegyelméért. Ez a fontos kérés az Üdvözlégy Máriához van csatolva: „Imádkozz érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján!” Aki élete során sok ezerszer hívta így segítségül az Isten Anyját (pl. a rózsafüzérben), az utolsó órában biztosan segítséget kap tőle. Szorgalmasan járulj a szentségekhez is, amíg még lehetőséged van rá.

[…]

fejezet 12

Hogyan viselkedjünk a betegség idején és a halál közeledtével.

1. Ha súlyos betegségbe esnél, ne ijedj meg, hanem azonnal emeld fel szívedet Istenhez, akinek akarata nélkül egy hajszál sem hullik le a fejünkről. Bármit is tesz Isten, az jól van. A betegségek kegyelmek, a halál a barátunk, aki Istenhez vezet minket a mennyei hazába. Nem halt meg Jézus is? Mária, a szentek, a választottak nem mind a halálon keresztül jutottak be az örök életbe?

2. Ne késlekedj a szentségek vételével, amikor lehetőségetek van rá. De ha nincs pap, bízz korlátlanul Isten irgalmasságában; lásd meg Istenben a legjóságosabb Atyádat, Jézusban a legszeretetreméltóbb Megváltódat, Máriában a leggyengédebb Édesanyádat. Ebben az esetben a szentgyónást és az utolsó kenetet tökéletes bűnbánattal, a szentáldozást lelki áldozással kell helyettesíteni; a halál órájában kapható teljes búcsú megmarad, ha teljesítetted azokat a feltételeket, amelyek esetén az megadható. Ekkor mindenek előtt ébreszd fel a tökéletes bűnbánatot [bűnbánatot, melynek indítéka Isten szeretete] […] az egész életed során elkövetett bűneidért a bűnbocsánat szentsége iránti vágyakozással, kérj bocsánatot Jézus vére és kereszthalála által: ezáltal biztosítod magadnak a megszentelő kegyelmet. Az ilyen bűnbánatot, mint később megmutatjuk, fel lehet ébreszteni gondolatban és rövid, szívből jövő sóhajokban. [A]jánld fel életedet Istennek, nyilvánítsd magad késznek a halálra, ha ez az Ő legszentebb akarata; fogadd el előre a haláltusa minden szenvedését, mintha Isten kezéből kaptad volna, mint vezeklést bűneidért; nagy bizalommal hívd Jézus legszentebb nevét a száddal, vagy ha száddal már

nem tudod, a szíveddel. […]

3. Ha még vannak teljesítendő kötelezettségeid, pl. megbékélés, jóvátétel, akkor azt azonnal tedd meg. Ha még nem tetted volna meg, akkor mielőbb tedd rendbe világi ügyeidet. Ha félsz a haláltól, mert el kell hagynod házastársadat, gyermekeidet, rokonaidat, akkor bízz Istenben; ajánld őket a mennyei Atyának, ő majd gondoskodik róluk. Ha kísértésbe esel a hit ellen, akkor mondd ki rögtön: „Hiszek mindent, amit a szent katolikus Egyház tanít, ebben a szent hitben akarok élni és meghalni!". […]

4. Ne töltsd betegséged idejét haszontalan beszélgetésekkel vagy a testi egészség iránti túlzott törődéssel. Beszélgess Istennel, gondoskodj a lelkedről. […] Imádkozd a bűnbánati zsoltárokat, litániát, rózsafüzért; olvass vagy olvastass fel magadnak egy lelki könyvet, különösen Krisztus szenvedéséről.

5. Ha gyengeség vagy fájdalom miatt nem tudod magadat nagyon megerőltetni az imádságban és az olvasásban, akkor annál gyakrabban emeld lelkedet Istenhez rövid, szívből jövő sóhajokkal és röpimákkal. […]

Ha erőd teljesen elhagy, és nem tudsz tovább imádkozni, akkor szorítsd magadhoz erősen a feszületet, és legalább a szívedben hívd Jézus és Mária nevét. […]

Ó, bárcsak Szent Pállal együtt mondhatnád halálodban: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam." [2 Tim 4,7] Akkor, mint ő, te is megkapod az igazság letétbe helyezett koronáját. „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját." [Jel 2,10] „Íme, hamarosan eljövök, és jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek tettei szerint. […] »Bizony, hamarosan eljövök.« »Ámen. Jöjj el, Uram Jézus!«" [Jel 22,12,20]

fejezet 13

Hogyan segítsük a betegeket és a haldoklókat.

A betegek meglátogatásával és vigasztalásával magát Krisztust látogatjuk és vigasztaljuk meg. A szeretetnek ehhez a cselekedetéhez nagy ígéret fűződik, mert az utolsó ítélet napján az Úr ezt fogja mondani az áldottaknak: „beteg voltam és meglátogattatok". Máté 25. […] De a haldoklót segíteni, hogy boldog legyen a halála, a legérdemesebb munka, és egyúttal a leghatékonyabb eszköz az boldog halál kegyelmének elérésére. […] Szent Ágoston mondja: „Ha megmentettél egy lelket, akkor biztosítottad a lelked kiválasztását" […].

1. A betegnek minden szükségletében segítségére kell lenned, a kiszolgálásában, tisztálkodásában, ápolásában, étellel és itallal való ellátásában, éjszakai virrasztásban stb. De mindenekelőtt lelkének üdvösségéről kell gondoskodnod! Vigasztaljátok, bátorítsátok, hogy bízzon Istenben, adja át magát Isten legszentebb akaratának. Buzdítsátok őt különösen, hogy ébresszen szívből jövő bűnbánatot minden bűne miatt, és segítsétek őt ebben. Ébresszetek fel benne szívből jövő vágyat a szentségek iránti, gyakorolja a lelki áldozást, és ha súlyos a betegsége, emlékeztessétek a halálos órában kapható búcsúra. Kérdezzétek meg, hogy van-e még valami, ami a lelkiismeretét terheli, és ha igen, segítsetek neki rendbe tenni a dolgot, pl. kiengesztelődés, jóvátétel és hasonlók. […]

2. Minden olyan dolgot, ami kísértést okozhat a betegnek, vagy esetleg elterelheti az figyelmét, el kell távolítani a szobából […].

3. Minden haszontalan, hiábavaló, teljesen evilági beszélgetést kerülni kell a beteggel. Mindig igyekezzünk őt Istennel való egységben tartani. A

betegszobában való foglalatoskodás közben különböző jámbor emlékeztetőket lehet a betegnek mondani. Például az ágya elrendezésekor azt lehet mondani: „Íme, neked még van egy puha ágyad, amelyen pihenhetsz; Jézusnak azonban a szögeken kellett függnie a kereszten, nem volt hova lehajtania tövissel koronázott fejét". […]

4. A beteget buzdítani kell az imára, segíteni kell az imádkozásban, pl. litániát, rózsafüzért, imádkozni vele, különösen felindítani a három isteni erényt [hitet, reményt és szeretetet], valamint a bűnbánatot és a megbánást; felolvasni neki egy vallásos könyvből olyasmit, ami az állapotához talál.

5. Amikor a beteg állapota romlik és közeledik a halál, a szeretetet és a gondoskodást meg kell duplázni. Minden szemtelen bámészkodót el kell távolítani a haldokló szobájából. […]

6. A halotti gyertyát készenlétben kell tartani, és a haldoklót gyakran kell szenteltvízzel meghinteni, ha van ilyen. Előimádkozzuk a haldoklóért mondott imákat. Különösen a hit, a remény és a szeretet, a tökéletes bánat, a bizalom, az isteni akaratnak való átadás és a mennyország utáni vágy gyakorlását kell felébreszteni a haldoklóban. Az előimádkozásnál nem szabad túl hangosan beszélni, hogy a haldokló ne érezze magát kényelmetlenül. Ne imádkozzunk túl gyorsan vagy túl sokat egyszerre, hanem időnként tartsunk szünetet, hogy a haldoklónak legyen ideje elgondolkodni a hallottakon. Emlékeztessük arra, hogy elég, ha a szívében, a gondolataiban imádkozik, és nem kell a szájával imádkoznia. Erre a célra a röpimák és szívből jövő invokációk […] a legalkalmasabbak […].

7. Amikor a haldokló az utolsó lélegzeteit veszi, a haldokló utolsó sóhajait mondjuk el neki, de különösen Jézus és Mária legszentebb nevét hívjuk segítségül gyakran és szívből. A haldoklók öntudatlansága gyakran csak látszólagos; lelkük belsőleg nagyon is aktív lehet. – Ha a lélek már eltávozott, Isten irgalmának kell ajánlani.

[…]

rész III

A tökéletes bűnbánat a kegyelem forrása az életben és mentőöv a halálban

fejezet 14

Mi a tökéletes bűnbánat?

A bűnbánat a lélek bánata és undorodás az elkövetett bűnöktől azzal a szándékkal, hogy a jövőben ne kövessünk el többé bűnt. Tökéletlen és tökéletes bánatra osztható. A tökéletlen bűnbánat a pokoltól és a mennyország elvesztésétől való félelemből fakad; elegendő a gyónáshoz, ha az Isten iránti szeretet kezdete kíséri. A tökéletes bűnbánat viszont, amelyet gyermeki vagy szeretet-bűnbánatnak is neveznek, az Isten iránti tökéletes szeretetből fakad; szívből jövő keserű fájdalom bűneink miatt, mert ezzel megsértettük Istent, a legfőbb és legszeretetreméltóbb Jót. A pokoltól való félelmet és a mennyország reményét nem kell kizárni a tökéletes bűnbánatból, de háttérbe kell szorulniuk. Akiben igazi szeretet van, azért vágyik a mennybe, hogy egyesüljön szíve Istenével, és csak azért fél a pokoltól, mert ott örökre elszakadna Istentől; a büntetés nagyságából felismeri az Istennek okozott sérelem nagyságát. Bűnbánatának igazi indítéka azonban az Isten iránti szeretet […]. Ebből a szeretetből fakad azután a rendkívül nagy fájdalom, hogy egy ilyen szeretetreméltó Istent megsértett, ebből fakad a bűn iránti igazi gyűlölet és a tőle való irtózás, és az a szilárd elhatározás, hogy inkább mindent elveszít és a legkeservesebb halált is elviseli, mint hogy Istent egy súlyos bűnnel megbántsa, hogy erejéhez képest elkerül minden bocsánatos bűnt, mint a legfőbb Jó megsértését, hogy felhasználja a javuláshoz szükséges eszközöket, hogy vezekeljen és jóvátegye a bűn rossz következményeit, amennyire csak lehet.

Szent Mária Magdolnát ilyen lelkiismeret-furdalás töltötte el, amikor Jézus lábainál sírt; Szent Pétert, amikor kiment és keservesen sírt; a keresztre feszített gonosztevőt, amikor azt mondta Jézusnak: „Jézus, emlé-

kezz meg rólam, mikor eljössz országodba.” [Lk 23,42]. Szent Pálnak is ilyen szilárd elhatározása volt, amikor ezt vallotta: „Abban ugyanis biztos vagyok, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem jövendők, sem erők, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.” [Róm 8,38-39]; hasonlóképpen Szent Anzelmnek, aki kijelentette: „Ha az egyik oldalon egy tüzes kemencét látnék, a másikon pedig egy bocsánatos bűnt, inkább a kemencébe vetném magam, minthogy Istent egy bocsánatos bűnnel megsértsem”.

Az igazán hálás szeretet, vagyis az a szeretet, amely nem annyira az adományokra, hanem inkább Istenre, az Adományozóra gondol, és Őt végtelen kegyelme miatt mindenek felett szereti, tökéletes szeretet, és ezért az ebből fakadó bűnbánat is tökéletes bűnbánat. Ugyanez vonatkozik a gyermeki szeretetre is. […]

fejezet 15

Mi a tökéletes bűnbánat hatása?

Az ember háromféleképpen nyerhet bocsánatot súlyos bűneiért: először is a keresztség szentsége által; másodszor a bűnbocsánat szentsége által; harmadszor a szentség utáni vágyakozással együtt járó tökéletes bűnbánat által. Az Egyház azt tanítja, hogy a tökéletes bűnbánat a szentség (a meg nem kereszteltek esetében a keresztség, a megkereszteltek esetében a gyónás) iránti vágyakozással párosulva kibékíti a bűnöst Istennel, még mielőtt ténylegesen részesülne a szentségben, és bocsánatot nyer minden bűnére. A tökéletes bűnbánat feltételezi Isten tökéletes szeretetét, de ez és a halálos bűn állapota nem létezhet együtt a lélekben; ez a szeretet kioltja ezt az állapotot, heves tüze felemészti a bűnt. Példák: Dávid, Mária Magdolna, Péter, a gonosztevő stb. Az Úr azt mondta Magdolnáról: „Sok bűne bocsánatot nyert, mert nagyon szeretett." [Lk 7,47]

A tökéletes bűnbánat tehát megigazítja a bűnöst, nemcsak vészhelyzetben és halálveszélyben, hanem általában és mindig, ha valóban jelen van. De mivel az Újszövetségben Krisztus parancsa szerint minden súlyos bűnt az Egyházban a kulcsok hatalmának kell alávetni, ezt a bűnbánatot a gyónás uténi vágynak kell kísérnie. Ezt azonban nem kell kinyilvánítani, hanem elegendő a szentség utáni vágy, amely a tökéletes szeretet velejárója, vagy az a határozott szándék, hogy megtegyük mindazt, amit Isten megkövetel. A Tridenti Zsinat tanítja: „Bár néha előfordul, hogy a szeretet általi bűnbánat tökéletes, és a bűnbocsánat szentségének tényleges vétele előtt is kiengeszteli a bűnöst Istennel, a Szent Zsinat mégis azt tanítja, hogy ez a kiengesztelődés nem tulajdonítható egyedül ennek a bűnbánatnak a szentség utáni vágy nélkül, amely vágy benne foglaltatik." Tridenti Zsinat, 14. ülés 4. fejezet. Ezért amikor a legközelebbi alka-

lommal elmegyünk a szentgyónáshoz: ez kötelességünk, mert Krisztus parancsa. A bizonytalanság, hogy bűnbánatunk valóban tökéletes volte, szintén erre kényszerít bennünket. A gyónás bűnös elhalasztása egy súlyos bűn elkövetése után eléggé biztos jele lenne annak, hogy a bűnbánat, amelyet valaki e bűn felett felébresztett, csak tökéletlen volt, és nem törölte el a halálos bűnt.

fejezet 16

Mikor kell felindítani a tökéletes bűnbánatot?

1. Bár a gyónáshoz elegendő a tökéletlen bűnbánat, mégis törekednünk kell a tökéletes bűnbánat felébresztésére. A bűnbocsánat szentségének gyümölcsei elsősorban a bűnbánattól függenek. Minél szívből jövőbb, annál több ideiglnes büntetés bocsáttatik meg nekünk az örök büntetéssel egyidejűleg, és annál nagyobb mértékben részesülünk a megszentelő és egyéb kegyelmekben. Ha azonban a bűnbánat teljesen hiányzik, akkor a gyónás érvénytelen. […] A bűnbánatot a feloldozás előtt kell felindítani.

2. A gyónáson kívül tanácsos a tökéletes bűnbánatot gyakrabban, például minden este vagy vasárnaponként felébreszteni, még a teljesen önkéntes bocsánatos bűnök elkövetése után is, különösen, ha kétségünk van afelől, hogy a bűn bocsánatos vagy inkább súlyos volt-e. Két oknak kell erre késztetnie bennünket.

Először is, soha nem lehetünk kétségtelenül biztosak abban, hogy a megszentelő kegyelem állapotában vagyunk. […] Még a nagy világapostol, Pál is azt vallja magáról: „Semmiben sem érzem ugyan magamat bűnösnek, de ez még nem tesz engem igazzá. Az Úr az, aki megítél engem." (1Kor 4,4) […] Ez a bizonytalanság azonban nem kétségbeeséssel, hanem üdvös félelemmel kell eltöltsön bennünket: „munkáljátok üdvösségeteket félelemmel és rettegéssel". (Fil 2,12) A gyakori, szívből jövő bűnbánat enyhíti ezt a félelmet, mert a zsoltáros így szól: „A töredelmes lélek áldozat Istennek, a töredelmes, alázatos szívet, Isten, nem veted meg." [Zsolt 51,19] Ha tehát a szeretből fakadó bűnbánat állandóan betölti szívünket, biztosítja számunkra Isten kegyelmét és ezzel együtt örök

üdvösségünket.

De még ha feltételezzük is, hogy a megszentelő kegyelem állapotában vagyunk, van egy másik ok is, amiért gyakran fel kell felindítanunk a tökéletes bűnbánatot. Ez a második ok a nagy érdem. Elnyeri számunkra a bocsánatos bűnök bocsánatát, amelyekbe naponta esünk, és csökkenti a ránk váró időleges büntetést: ezáltal lerövidíti a ránk váró büntetést a tisztítótűzben. Emellett növeli bennünk Isten kegyelmét és az Iránta való szeretetet, megerősít bennünket a jóra, és így hozzájárul remélt mennyei boldogságunk növekedéséhez. […] Isten szeretete a földön nem létezhet anélkül a fájdalom nélkül, hogy ezt a legszeretetreméltóbb Istent oly sokszor megsértettük: a tökéletes bánat mintegy a tökéletes szeretet földi formája.

3. A kereszténynek különösen akkor kell a tökéletes bűnbánatot felébresztenie, ha szerencsétlenségére súlyos bűnbe esett. Soha ne feküdj le aludni halálos bűnben, mert a pokolban ébredhetsz fel! Az is hittétel, hogy a halálos bűn állapotában nem lehet érdemeket szerezni a mennyországban. Ha valaha is súlyos bűnbe esel, akkor igyekezz azonnal kibékülni Istennel, akit megbántottál, igazi, szeretből fakadó bűnbánattal. Vádold meg magadat Előtte bűnösségeddel, esedezz bocsánatotért, kérj időt és kegyelmet a gyónáshoz és megtéréshez. […] Ezt a fájdalmat azonban nem kell az érzékekkel érezni, mert a bűnbánat lelki fájdalom, a lélek fájdalma, nem érzés, hanem az akarat mozdulata. Ha ilyen szívből jövő tökéletes bánat után hirtelen a szentségek nélkül halnál meg, akkor Istenben egy kiengesztelődött és irgalmas bírót találsz, aki nem fog örökre elvetni téged. Ha azonban az Úr az életet adja neked, akkor menj szentgyónásra, amint lehetőséged nyílik rá. […]

4. Végül, meghaláskor, súlyos bűn esetén és a szentségek hiányában ez a bűnbánat az üdvösség egyetlen eszköze. Bízhatunk abban, hogy Isten megadja a szükséges kegyelmet azoknak, akik valóban jóakaratúak, és nincs lehetőségük gyónni. Ez különösen vonatkozik azokra a jámbor katolikusokra, akik hirtelen halnak meg, és azokra az emberekre, akik önhibájukon kívül a Katolikus Egyházon kívül élnek és halnak meg, de akik az igazságot keresték és a legjobb tudásuk szerint gyakoroltákaz erényt. Még egy hitetlen, egy zsidó, egy török, egy pogány is üdvözülhet, ha halálos ágyán Istenhez fordul, tökéletes, szeretből fakadó bűnbánattal bocsánatot kér, és egyúttal meg akarja tenni és meg akarja kapni mindazt, amit Isten kegyelméből az üdvösséghez szükségesnek ismer el. Hiszen Isten

azt akarja, hogy mindenki üdvözüljön, mindenkinek felajánlja szabadító kezét, és csak azok vesznek el, akik elutasítják azt. Amint azt később látni fogjuk, a tökéletes bűnbánatot egy pillanat alatt fel lehet indítani egy különleges isteni kegyelem segítségével, és csakis a szívvel. A kegyelem néha hirtelen gyullad ki a lélekben, mint egy villámcsapás. De amennyiben együtt kell működnünk, minél gyakrabban és szívből gyakoroltuk ezt a bűnbánatot az életben, annál könnyebb lesz számunkra a halálban. —

fejezet 17

Hogyan lehet a tökéletes bűnbánatot felindítani?

[…] Minden ember, még a legegyszerűbb és legműveletlenebb, még a legnagyobb bűnös is fel tudja indítani és fel is kell indítania; sőt, bizonyos körülmények között az örök üdvösség függ tőle. Másrészt ezt a bűnbánatot nem szabad túl könnyedén venni. Inkább szilárd, elszánt akaratot igényel az ember részéről és különleges, rendkívüli kegyelmet Isten részéről. Isten azonban nem tagadja meg ezeket a kegyelmeket senkitől, aki buzgón kéri tőle, és legjobb tudása szerint együttműködik Vele.

Sok szó nem segít; a bűnbánatnak a szívben kell lennie. Szent Ferenc egyszer egy egész éjszakán át sóhajtozott Istenhez: „Ó Istenem és mindenem! Ó Istenem és mindenem: Ó legédesebb Istenem és mindenem!" Ez tökéletes szeretet volt. A tökéletes bűnbánatot hasonló rövid kifejezésekkel lehet felébreszteni. Dávid, aki házasságtörésben és gyilkosságban volt bűnös, csak annyit mondott: „Vétkeztem az Úr ellen!", és azonnal hallotta a próféták szavát: „Az Úr meg is bocsátotta bűnödet". [2Kir 12,13] A vámos a mellét veregette, és azt mondta: „Istenem! Légy irgalmas nekem, bűnösnek!" És megigazulva ment haza. [Luk 18,13] Mindkettőjük szívében bensőséges szeretet volt Isten iránt, és rendkívül nagy fájdalom az Őt ért sérelem miatt, együtt a szilárd elhatározással, hogy megjavulnak és elégtételt tesznek, még ha mindezt nem is fejezték ki szavakkal.

A tökéletes bűnbánat legbiztosabb jelei a megfelelő tettek, nevezetesen a lehető leghamarabbi gyónás, az életvitel valódi megjavítása, az alkalmak elől való menekülés, a felebaráttal való megbékélés, a vezeklés cselekedetei, buzgóság az imádságban, a hivatásbeli kötelességek

teljesítésében, a felebaráti szeretet gyakorlásában stb. A tökéletes szeretet és bűnbánat nem pislákoló és hamarosan kialvó szalmaláng, hanem parázs, amely meggyullad és tartósan megmarad a szívben. A gyakori felélesztés révén a belső parázs új táplálékot kap, és lángra lobban. A bűnbánat szívből jövő könnyei, mint Magdolna és Péter esetében, különleges kegyelem, de semmiképpen sem szükségesek.

A tökéletes bűnbánat, mint elhangzott, olyan kegyelem, amelyet ima és együttműködés útján nyerünk el. Ezért imádkozz gyakran és buzgón az igazi, szívből jövő, szeretetből fakadó bűnbánatért. […] [F]ordulj Máriához, a bűnösök menedékéhez. Továbbá, mivel először fel kell ismerned bűneidet, hogy megbánhasd őket, vizsgáld meg szorgalmasan lelkiismeretedet, lehetőleg minden este (különösen fő hibádat illetően). Az önvizsgálat és az önismeret felnyitja szemed arra a számtalan és nagy sérelemre, amit már eddig is okoztál Istenednek. Büntesd magad vezekléssel, a körülményeidnek és a vétkeid nagyságának megfelelően. Ilyen cselekedetek: böjt vagy legalábbis egy kis tartózkodás az ételtől és italtól, a szem, a nyelv visszafogása, megengedett élvezettől való tartózkodás, alamizsnálkodás, különösen a szenvedés és a kellemetlenségek türelmes elviselése bűnökért való vezeklésként. […]